

Slovenski dom

Stev. 131

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Let 11.

Slovenska zemlja je sprejela svojega mučenca!

Prvo slovo

Preden je današnji žalni spreved krenil izpred Akademskega doma, je pokojnemu Dolinarju spregovoril tovariš Aljančič v imenu »Danicec« takole:

V imenu Slovenskega katoliškega akademskoga društva »DANICA«, katerega zvest član si bil in obenem v imenu vseh katoliških akademikov se poslavljam od Tebe, dragi in pri vseh priljubljeni tovariš Daničar Rudolf Dolinar.

Zadnjikrat odhajaš iz Akademskega doma, kjer si deloval tri leta. Bil si skromen, nisi se silil in ospredje, z nikomur se nisi prepiral bil si prijatelj nam vsem. Slovenska mati Te je rodila, s trdim kmečkim kruhom Te vzredila, s katoliško vero prepojila in ostal si njen zvest sin, — vnet katoličan in zaveden Slovenec. Bil si pravi katoliški akademik po duhu in srcu. Malo let Ti je dal Bog živeti med nami. Verno si služil, zato Ti je hitro dal večno plačilo. Slovenija Ti je dala življenja in slovenska zemlja se je napojila s Tvojo mučeniško krvjo. Vidim še danes, kako si včeraj zapuščal v našem spremstvu Štajersko, kako so Te hoteli povsod zadržati, da bi se napojili idej, za katere si padel.

Bela Ljubljana Te je včeraj sprejela in danes Te vsa Slovenija spremlja k večnemu počitku.

Vzvalovala je pšenica, v katero je padel akademik Rudolf Dolinar zaboden z nožem. Tako mora vzvalovati vsa Slovenija v eni sami misli: katolicizem in Slovenstvo hočemo braniti do zadnjega diha. Vzvalovati tako, da prekvasimo tudi naše brate, ki se veselijo ogabnega zločina in blatijo z nesramnimi letaki njegovo mučeništvo. Daničari, veliko čast nam je podelil Bog, ko je ravno iz naše srede izbral narodnega mučenika.

Tovariši, ali bomo znali čuvati to čast, ali smo vredni tolikega odklikovanja? Slovenski katoliški akademik, ali boš stal vedno na braniku in izpolnjeval nemo oporoko mrtvega tovariša?

Slovenici, Slovenke, mi slovenski katoliški akademiki prisegamo, da bomo oporoko akademika Rudolfa Dolinarja zvesto izpolnjevali in da v boju ne bomo nikdar popustili! Ta naša prisega vam bodi zagotovilo, da smo pripravljeni raje umreti, kakor dopustiti, da bi kdorkoli onečastil svetlinje slovenske zemlje in slovenskega naroda.

Dragi tovariš Rudolf! Vsa Slovenija je danes v črni in žaluje z nami. Ves narod joče in Ti zagotavlja, da je Tvojo vzvišeno žrtve sprejel v svoje srce, da bo s Tvojo krvjo oplemenitil svoje katoliške in slovenske ideale. Tvoj duh bo vedno kraljeval nad nami in nas vodil!

Ave Anima Pia!

Slava narodnemu mučeniku!

Na delo krščansko, z Bogom za narod!

Pred univerzo

Ko se je veličastni pogrebni spreved s krsto pokojnega Dolinarja ustavil pred slovensko univerzo, se je v imenu akademikov poslovil od nje — Vinko Lipovec takole:

Slovenska kademska mladina čuti dolžnost, da se poslovil od padlega tovariša; pooblaščen od medstrokovnega odbora predstavnika slušateljev ljubljanske univerze, izrekam tovarišu Dolinarju Rudolfu poslednji pozdrav.

Tovariš! Kot mlad fantič si zapustil rodno grudo ter prišel v Ljubljano; pred tremi leti si se vpisal na almo mater alexandrino v želji, da se izpopolniš ter prekrbiš za daljnjo pot — za pot v življenje. Bil si skromen in tih, komaj da smo te opazili. Nisi bil fant besedi, ampak fant dela. Samo še dobro leto, pa bi odšel med mladino buditi ljubezen do naroda, ljubezen, ki si jo sam tako vneto gojil.

Zločinske roke so ti pretrgale nit življenja. Za-

Slovenici!

Okrog te krste se združimo, zvestobo sebi prisezimo!

Včeraj je Slovenija ob krvavem spoznanju doživela eno svojih najvišjih prepričanj. Ko je bila krsta s truplom mladega človeka, ki je bil umorjen zato, ker je veroval vase, v slovenske svetinje in v slovensko pravico, postala znamenje naše velike sloge v teh bolečih dneh. Slovensko delovno ljudstvo je kljub stiski in zmedbi časa zasluhtilo, da so tisti, ki so dali ubiti enega neznatnega slovenskega človeka, s tem pokazali svoj obraz in namen. Kakršno usodo so pripravili enemu, tako pripravljajo narodu. Rudolf Dolinar ni bil ne junak, ne voditelj, ne, bil je eden iz brezimne množice sto in sto tisočev naših ljudi. Dejstvo, da je on neznan, skromni, nevsiljivi padel kot prva žrtev, je slovenski narod prepričalo, da je bil ta sunek namenjen njemu. Množice, ki so se včeraj z molitvijo in spoštovanjem priklanjale mučencu ob njegovi dolgi poti po slovenski zemlji iz Konjic pa do Ljubljane, množice, ki so sinoči in danes z zatajevano bolečino hodile mimo krste v Ljubljani, vse te množice brezimnih ljudi in ljudi z imeni, ljudi vseh slojev, vseh misli in vseh stremeljenj, so včeraj utelešale veliko slovensko spoznanje o tem, kaj nam je potrebno: ena vera, eno prepričanje, ena volja!

Ne samo včeraj. Vera, volja in prepričanje, ki jih je vzbudila in potrdila zadnja pot dvaindvajsetletnega mučenca, bodo ostale danes, jutri in zmeraj. Zdej vemo, kje so sovražniki in vemo, kje je bodočnost.

Slovenska zemlja je danes sprejela mučenca Dolinarja v svojo pravično, večno senco, slovenski narod pa ga je shranil v svoj živ, plamteči, boleči spomin!

man čakajo nate starši, bratje in sestre, da bi jim bil opora na poti življenja. Zaman čaka nate slovenska mladina.

Tovariš, spi mirno pod hladno rušo. Prelil si svojo srčno kri, pretil, toda ne zastoj. Ta kri bo rodila stotero, med slovensko mladino bo vzrasla nova zavest, močnejša od te. Kri, ki jo je vpila zemlja, nas bo trdneje privezala na slovensko grudo. Povezala bo v enoti slovenski narod, da se bo združen in močan boril za ideale, za katere si padel Ti.

Spomin nate bo budil v nas vero in moč za daljnjo pot.

Ti pa, narod slovenski, pomni, kaj ti govori tvoja mladina na grobu padlega tovariša. Mi gremo naprej, cilju naproti, v boj za svoj rod! Spomin nate, padli tovariš, bo budil v nas veliko in neomajno ljubezen do ožje in širše domovine, budil tudi upanje na boljšo bodočnost našega slovenskega naroda v jugoslovanski državi.

Slava Ti, tovariš, ki si padel kot žrtev za narod!

Pogreb

Ljubljana, 12. junija.

Slovenska prestolnica je včeraj popoldne naj-dostojneje sprejela v svojo sredo slovenskega mučenika Rudolfa Dolinarja. V Akademijski dom so pre dvelik beli križ postavili mrtvaški oder, na katerega so položili krsto s truplom pokojnika. Mogočne slike umetnika Toneta Kralja, ki krase vso dvorano Akademskega doma, so simbolično tvorile ozadje mrtvaškega odra z močnimi slovenskimi pestmi... Naš dragi Rudolf Dolinar je v resnici ležal v Akademijskem domu, kakor med svojim narodom.

Vsa dvorana Akademskega doma je bila spre-menjena v črno. Mrtvaški oder sam so obkro-žali zeleni oleandri, okrog po stenah pa so viseli neštevilni venc in šopki, ki je slovensko ljudstvo iz vseh krajev domovine poklonilo svojemu mu-čeniku za zadnjo pot. Vence so poklonili Akademijski športni klub, slušatelji teološke fakultete, aka-demsko kulturno društvo »Kladivo«, jugosl. akad. društvo »Zarja«, zagrebška »Danica«, tovariši Oražmovci iz Oražmovega doma, kjer je pokojnik stanoval, dalje tovariši klasiki, Slovenski fantje, društvo slušateljev akad. društva »Savica«, aka-demska akcija za izpopolnitev univerze, konzorcij »Straže v viharju«, Slovenska dijaška zveza, ljubljanski bogoslovci, slovenski akademiki, Celj. kat. akademiki in starejšinstvo, Celjani, tiskarna Sve-tega Cirila in Metoda v Mariboru, JRZ s Konjic, JRZ iz Maribora, fantje iz Konjic, dekleta iz Konjic, Mestna občina ljubljanska, Mestna občina mariborska, Slov. kat. akad. starejšinstvo iz Ko-njic, Prosvetno društvo Oplotnica, Tržani iz Vrhnike, Novomeščani itd.

Na krsti sami je bil položen edino venec ljubljanskega akad. društva »Danica«. Med tem ko je na stranski steni visel eden najlepših vencev, ogromni polkrožni venec rdečih nageljnov s slovensko trobojnico, ki ga je poklonilo pokojniku na mrtvaški oder Katoliško tiskovno društvo. Tudi cela dvorana in oder je sploh izgledal, kakor en sam velik vrt, v katerega sredini počiva truplo velikega mučenika, vojskovodje svojega naroda...

Venci trboveljskih rudarjev.

Tudi zunaj Akademskega doma je bilo polno vencev in šopkov, med katerimi smo opazili tudi vence delavcev iz Hrastnika, Trbovelj ter rudarjev iz Zagorja. Veliko je bilo vencev brez napisov, nobenega pa ni bilo, ki ne bi imel slovenske trobojnice.

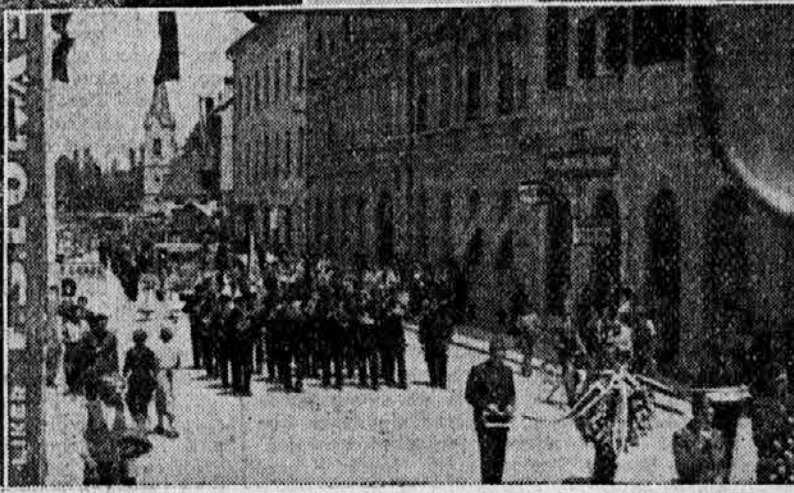
Včeraj popoldne se je vsa Ljubljana zgrnila okrog krste, ljudje so v procesijah hodili kropit pokojnika, akademiki pa so ves čas in ves noč prav do začetka pogreba stali ob krsti in menjaje se molili rožni venec in druge molitve. Sinoči do 11 zvečer so našli, da je obiskalo mrtvaški oder okroglo 12.000 ljudi. Danes popoldne pa so še ves čas do začetka pogreba neprestano prihajale dolge množice, ki so pred krsto škropile in molile za pokojnika. Ob 8 popoldne je prišel pokojnika pokropiti in pomoliti zanj tudi minister dr. Miha Krek z gospo soprogo. Ob istem času so se z avto-busom pripeljali tudi bližnji sorodniki in domačini iz Lučin v Poljanski dolini.

Ze takoj po osmi uri se je vsa okolica Aka-demskega doma spremenila v eno samo mravljišče. Pogrebci so se zbirali iz vseh strani, akademiki so urejevali zadnje priprave, iz mesta in okolice so prihajale zastave posameznih društev in zastop-stva, zbirati se je tudi začela številna ljubljanska duhovščina ter odlični predstavniki javnih usta-nov v Ljubljani in iz dežele.

Točno ob 9 so dvignili krsto akademiki ter jo ponesli ekzi dvišiče k vhodu poleg Miklošičeve ceste.

(Nadaljevanje na drugi strani.)

Tako je Slovenija počastila žrtev Dolinarja včeraj v Konjicah, Ljubljani in Celju

Stalinovo „čiščenje“ se nadaljuje tako, kakor ni nihče mislil

Maršal Tuhačevski obsojen na smrt

Pariz, 12. junija. m. V tukajšnjih političnih krogih je izval veliko zanimanje proces, ki se je pričel v Moskvi pred vojaškim sodiščem proti maršalu Tuhačevskemu in več generalom. Za razpravo proti njim vlada veliko zanimanje tudi v Parizu, ker je imel Tuhačevski tu mnogo svojih znanec. Nekateri krogi trdijo, da je maršal Tu-

hačevski tu mnogo simpatiziral z nemškim Reichswehrom.

Pariz, 12. junija. Ponoči je bilo objavljeno, da je veliko vojaško sodišče izreklo obsodbo, s katero je maršal Tuhačevski obsojen na smrt. Ravno tako so obsojeni na smrt vsi ostali obtoženci v tem zadnjem moskovskem procesu. Okolnost, da sta med sodniki izrednega vojnega sodišča bila

kot člana kolegijuma tudi maršal Budjeni in general Blücher se tolmači kot Stalinova želja, da odgovornost prevali na njiju.

Pariz, 12. junija. AA. (Havas.) Po poročilu iz Moskve je vrhovno vojaško sodišče sklenilo, naj vsem voditeljem rdeče vojske vzamejo najprvo vse njihove čine. Na ta način bodo tudi maršala Tuhačevskega najprvo degradirali.

Von Neurathov obisk v tretji evropski prestolnici

Budimpešta, 12. junija. o. Nemški zunanji minister von Neurath je večeraj ob 6 zvečer priletel iz Sofije na budimpeštansko letališče. Na letališču ga je sprejel predsednik madžarske vlade Darany, dalje italijanski, nemški, jugoslovanski in bolgarski poslanik. Von Neurath bo danes imel razgovore z madžarskim zunanjim ministrom Kanyo, ki mu bo priredil tudi kosilo. Razgovori bodo veljali približno istim vprašanjem, kakršna so bila na spredu Neurathovega obiska v Belgradu, verjetno pa je, da bo prišlo tudi do razpravljanja glede madžarske oborožitve.

Sofija, 12. junija. Preden je nemški zunanji minister v. Neurath zapustil Sofijo, je dal bolgarskemu dopisnemu uradu izjavo, v kateri se toplo zahvaljuje za sprejem, ki ga je bil deležen med svojim kratkim bivanjem na Bolgarskem. Prav tako se zahvaljuje za poročila in razlage bolgarskih listov. Z razmerami, ki jih je našel na Bolgarskem, je izredno zadovoljen, saj pozna deželo že od prej. Ugotovil je, da se naglo razvija, in da je razmah njene prestolnice velik. Nemčija kakor Bolgarska sta svoje poveljne težkoče naglo premagali, in sta zdaj na najlepši poti k lepemu napredu.

Predsednika belgijske vlade van Zeelanda spremlja na poti v Ameriko njegova žena, njegov osebni tajnik grof de Meis in njegov prijatelj prof. Detriere. Van Zeelanda bodo ob tej priliki imenovali za častnega doktorja princetonskega vseučilišča.

Dve šolski ladji nemške bojne mornarice sta večeraj pripluli v gdansko pristanišče, kjer ostanejo nekaj dni.

Večje število komunističnih agitatorjev je prišla policija v Buenos Airesu med šoferji javnih avtomobilov in avtobusov.

Nezaposlenost v Franciji

Zeneva, 12. junija. AA. (Havas.) Na večerajšnji seji mednarodne konference dela je govoril francoski minister za delo Lebas. Pojasnjeval je posledice zakona o 40 urnem delovnem tedniku in navedel v tej zvezi te-le podatke:

V maju leta 1935. je dobilo v Franciji brezposelno podporo 441 delavec. V maju 1936. je bilo deležno te podpore samo 100 delavcev manj od prejšnjega števila. Maja 1937. šest mesecev po uvedbi zakona o 40 urnem delovnem tedniku, pa je padlo število brezposelnih za 77.000 proti številu v maju 1936. Padec pripisujejo predvsem delom za svetovno razstavo v Parizu.

Dalje je minister navedel, da je maja 1937 dobilo 25.000 delavcev delo, ki ga maja 1936 ni imelo.

Jugoslovansko-romunska trgovska zbornica

Bukarešta, 12. junija. m. Radi složenega gospodarskega sodelovanja in okrepitev trgovinskih zvez in povečanja izmenjave blaga med Češkoslovaško, Romunijo in Jugoslavijo bo romunski trgovski minister predložil državam Male zveze načrt za obnovitev Trgovske zbornice Male zveze. Ločeno od te nove organizacije se bo tudi ustanovila v kratkem posebna jugoslovansko-romunska trgovska zbornica.

Premišljevanje ob zadnji poti

Dolinar Rudolf, slovenski fant, ki si na kmečki grudi zrasel, poslovil se od nje, da ji vrneš podesatorjeno ljubezen, ne, ti nisi niti najmanj mislil, da ti bo strupeni sunek noža odprl srce v smelem poletu. Saj si bil tako dober kot kmečki kruh, mladostno veder in praznično pripravljen za veliko delo v blagor domovine.

Zgrudil si se sredi polja, ko se je zgrinjal mrak. Mi, ki smo ostali, ne bomo nikdar doumeli tvoje predsmrtne groze. Ko je rdeč curek tvoje krvi napajal slovensko zemljo; ko so tvoje ustnice bolesto trepetale; ko so tvoji prsti krčevito grabili grudo, vlažno od nočne rose; ko si naposled onemel in dal domovini najvišji dar — tedaj si prižgal neugasljivo plamenico slovenski misli.

Naš dragi fant, tesno nam je v srcih, da si nas pustil same. Ko ti slovensko ljudstvo izkazuje poslednjo čast z vencji zaljenja in rož, ko z belih hiš slovenske prestolnice frfotajo črne zastave v spomladanskem vetru, nas duši jok.

Vendar — bolj in bolj doumevamo svetlo žrtve, ki jo je Bog poklical v večne pristane. Hotel jo je imeti, da preizkusi in prekali našo vero in da po tvoji prelitni krvi pošilja blagoslove vsem našim delom. Zato nam je nekako lahko ob zavesti, da imamo tako vrednega priprošnjaka pri Gospodarju človeških usod in usod narodov. Lahko nam je v srcih, čeprav nam skozi vse misli sije krvava ostrina noža, namenjena vsakemu izmed nas. Gorje tistemu, ki je dvignil ubijalsko roko nad teboj!

Med nami molčis in nam neslišno naročaš, naj maščujemo oskrunjeno čast domovine. Ne z noži, marveč z delom za svetlo bodočnost slovenskega ljudstva.

Sprejemamo tvoje naročilo in te prosimo, da pri Gospodarju življenja in usod zagovarjaš naše napore in jih s priprošnjami spremljaš do izpopolnitve.

Rudolf Dolinar, še bi ti tožili, pa ti poznaš vse naše tegobe, skrbi in bolečine, saj si komaj pristal z belo baklo na obali oceana večnosti.

Ko ti bo trohnelo truplo v objemu domačih poljan, gričev in gora, v dišavah bodočih spomladi in zrelih jeseni, pod koreninami rož in bilk, ki bodo z njimi skrivnostno šepetale božajoče sape, naj mi, okrepljeni po tvojem živem duhu, usmerimo vse svoje mlade sile za blaginjo slovenske zemlje, domovine.

V. B. Ž.

Maribor v žalovanju

Maribor, 12. junija.

Drevi se bodo vršile v stolni in mestni župni cerkvi molitve za pokojnim akademikom Rudolfom Dolinarjem. Večernice bodo med ob 6. ure ob pol 8., po večernicah pa bodo molitve v sledečem redu: Od 7.45 do 8. ure veliko zvonjenje, ob 8. uri žalostinke, molitve, za sklep zopet veliko zvonjenje. Pokažite z udeležbo pri molitvah, da sočustvujete z žrtvijo zločinškega napada.

Hišnim posestnikom je izdal mestni podžupan Franjo Žebot v imenu mestne občine naslednji poziv:

Ob priliki velike narodne žalosti se je prebivalstvo mest Celja in Ljubljane v celoti brez razlike strank odzvalo pozivu mestnih občin ter je

na svojih hišah izvesilo žalne zastave. Mesto Maribor obhaja žalno slovesnost danes zvečer v stolni in mestni župni cerkvi. Zato vabi mestna občina vse občane, da brez razlike vsi obsodimo zločin in pokazemo žalovanje z narodom s tem, da razobesimo zastave!

Mestna policija pa poziva hišne posestnike:

Hišni posestniki, ki so razobesili črne zastave ali so jih hoteli razobesiti, pa so se pri njih pojavili neodgovorni elementi ter jim grozili za slučaj, če bodo zastave razobesene, z napadom in nasiljem, naj to takoj prijavijo policijskemu komisarijatu ali najbližjemu stražniku, da prejmejo ti ljudje zasluženo kazen.

Avgust Močni

Veliko filmsko delo iz življenja galantnega kralja, osvajača in ljubljena žensk. V glavnih vlogah: Michael Bohnen, Lil Dagover, Marie Luise Claudius in drugi.

Premijera tega razkošnega in lepega filma v soboto v KINU MATICI

Celje slovenski žrtvi

Celje, 11. junija.

Danes dopoldne so razobesili lastniki hiš v Celju črne zastave, po ulicah, koder bi se imel pomikati spreved, pa so se že v jutranjih urah začeli zbirati ljudje, ki so vztrajali kljub velikim soparici na cesti do opoldne, ko so pripeljali truplo. Pri železniškem prelazu v Gaberju so sprejeli Celjani v obilnem številu krsto, iz avtomobila je izstopilo častno spremstvo, ki je obstopilo avto in ga spremljalo s celjskimi akademiki skozi ulice. Pred sprevedom so nosili dijaki in akademiki dva krasna venca, katerih je bil eden dar Celjanov, drugi pa dar akademikov in akademikega starešinstva v Celju, za temi je korakala železničarska godba, ki je igrala žalostinke, za njimi zastopnika fantovskega krožka, eden v kroju, drugi v narodni noži z zastavo fantovskega odseka, ovito v črtno. Tik pred krsto so stopale dekleta v narodni noži z velikimi šopki iz nageljnov in vrtnic. Za avtomobilom, okrašenim s cvetjem, so šli zastopniki oblastev, okrajni načelnik g. dr. Zobec, župan g. Miheličič, podžupan g. Stermecki, predstojnik policije g. Törner in še drugi dostojanstveniki, dalje akademsko starešinstvo iz Celja in Maribora, Gospejino društvo in ostalo občinstvo. Od železniškega prelaza do hiše na Kralja Petra cesti, je delala špalir ljudskošolska mladina, po Kralja Petra cesti in Prešernovi ulici pa večstočliva množica, katera se je potem vsa zbrala pred magistratom.

Pred magistratom se je poslovil od pokojnika v imenu celjskih akademikov g. Rado Hodžar, v

imeni Katoliškega akademikega starešinstva pa ravnatelj Mohorjeve katirske g. dr. Kotnik, pevsko društvo »Celjski Zvon« pa je zapelo »Vigred se povrne«. Ob lepih nagovorih in ob žalostinkah so zaigrale v mnogih očeh solze in pred slovesom izpred magistrata so mu izrekli vsi navzočni trikratni »Slava«. Celjsko občinstvo je sprejelo truplo pokojnikovo do Glazije, kjer se je poslovilo od njega z mahanjem robcov, nakar je avto odbrzel po lepi Savinjski dolini in Ljubljano, kjer so ga čakali novi prijatelji in drugi ljudje, da počaste truplo onega, ki je padel kot čista žrtve na oltar domovine za svojo ljubljeno Slovenijo.

Šah v Rogaški Slatini

Rogaška Slatina, 11. junija. Nocoj se je začel turnir za letošnje šahovsko prvenstvo Jugoslavije, pri katerem sodelujejo poleg najboljših mojstrov iz Jugoslavije tudi češkoslovaški mojster Foltos, Poljak Neudorf, Madžar Gereben in nemški mojster Saemisch. Turnir bo trajal tri tedne. Igrali bodo dopoldne in popoldne v veliki zdraviliški dvorani. Tukajšnje zdravilišče, ki je prevzelo ves turnir v svojo režijo, je priredilo nocoj sodelujočim mojstrom v Aleksandrovem domu svečano večerjo. Turnir sam je otvoril podpredsednik jugoslovanske šahovske zveze Vladimir Vuković z lepim pozdravnim govorom. V imenu zdravilišča je nato pozdravil domače in tuje šahovske mojstre, ravnatelj Gratner.

Jutri o pol devetih bo prvo kolo. Nastopili bodo tile pari:

Naudorf (Poljska) : Kalaban (Jugoslavija).
Voltis (Češkoslovaška) : Saemisch (Nemčija).
Kostic (Jugoslavija) : dr. Dresga (Jugoslavija).
Koenig (Jugoslavija) : Breder (J.).
Pirc (J.) : Gereben (Madžarska).
Matvejev (J.) : Tomovič (J.).
Schreiber (J.) : Sava Vukovič (J.).
Nedeljkovič (J.) : dr. Trifunovič (J.).

LJUDJE V ROVU

Režija: Raoul Walsh

Edmund Löwe, Victor McLaglen, Florence Rice.

Gradnja tunela pod reko Hudson predstavlja v tem filmu čudež sodobne tehnike. Velenapeta in grozo vznublajoča vsebina tega filma nam predčujejo do sedaj nepoznano dramo iz življenja ljudi, ki imajo najpomembnejši posel na svetu. Katastrofa in požar v podvodnem tunelu. Dodatek: Domaš kulturni film: S kajakom po savskih brzicah in cerkniškem jezeru.

Premijera v soboto v kinu SLOGI.

Odposlanstvo Baskov gre v Vatikan

Bilbao, 12. junija. AA. (Havas.) Neki tukajšnji list piše, da so baskovski duhovniki, priče porušitve Duranga in Guernice, poslali listu pismo, v katerem zavračajo navedbe nacionalistov. V Rim je odšel poseben odbor, da izroči Vatikanu dokumente o tej stvari. List pravi, da bo jutri objavil celotno besedilo teh pism in trdi, da bo to odkritje napravilo na vsem svetu velik vtis.

Poročila z bojišč

Avilla, 1. junija. AA. Na madridskem bojišču je vladalo danes popolno zatišje, sovražnik ni poskušal novih napadov. V odseku pri Robledu je nacionalistično topništvo krepko obstreljevalo sovražne postojanke.

Sporazum glede nadzorstva nad Španijo

London, 12. junija. AA. (Havas.) Diplomatski krogi računajo s tem, da se bo današnji sestanek med zastopniki Velike Britanije, Francije, Nemčije in Italije, na katerem bodo razpravljali, kakor je znano, o varnosti nadzornih ladij, popolnoma obnesel.

Po poročilu, ki ga je pa treba sprejeti s skrajnimi pridržki, so večeraj v angleškem zunanjem uradu razpravljali o tehle treh točkah:

1. Ali naj poziv vladama v Valenciji in Salamanci pošlje še pred sestankom odbora za nevmesavanje vlada ali ta odbor sam?

2. Kako naj ravnajo v primeru, da se te štiri

Saint Jean de Luz, 11. junija. AA. Španska radijska postaja v Bilbao poroča, da je prišla v promet flotilja podmornic. Ta flotilja je opremljena z najmodernejšim materijalom in orožjem. Minister narodne obrambe je dalje izjavil, da se bodo španska obrežja mogla v vsakem primeru ubraniti vsake tuje podmornice, bodisi nemške ali italijanske.

Salamanca, 11. junija. AA. (DNB). Oddajna postaja v Valenciji poroča, da je pri napadu na nemško oklopnico »Deutschland« sodeloval letalski podpolkovnik Hidalgo de Sisneros, ki spada med ožje sodelavce vojnega ministra Prieta. Iz teh podatkov sledi, da so španska letala svojčas obstreljevala nemško oklopnico na posebno povelje vojnega ministra Prieta, oziroma po nalogu iz Moskve.

države po morebitnem novem pomorskem pripetljaju ne sporazumeje o zadoščenju, ki naj ga dobe žrtve tega novega pripeljaja?

3. Kako poglobiti varnost s pomočjo »internationalizacije« nadzornih vojnih ladij?

Ogenj je izbruhnil na pariški postaji Mont Par-nasse. Ogenj je povzročil veliko zmedo, a človeških žrtev k sreči ni bilo.

Predsednik turške republike Kemal Ataturk doživlja na svoji poti ob vzhodni meji države povsod navdušene sprejeme.

Žalost po ulicah

Sledila je dolga vrsta zastav najrazličnejših društev z zastavo Prosvetne zveze na čelu. Z zastavami so prišla k pogrebu zastopstva fantovskih odsekov in prosvetnih društev iz Škofje Loke, z Jesenic, iz Domžal, s Cerknice, s Preske, iz Medvod, iz Dol. Logatec; rokodelci z Vrhnike, iz Radovljice, iz Dev. Mar. v Polju, s Komende, od Sv. Helene, iz Smartnega pri Kranju, vsa ljubljanska društva, kakor Šišenska prosveta, prosveta Ljubljana-mesto, Sv. Peter, Sv. Jakob, Kodeljevo in rokodelci iz Ljubljane, pevsko društvo »Ljubljana« in druge zastave.

Vse trgovine po ulicah, koder se je spreved pomikal, so bile zaprte, raz hiš pa so visele dolge žalne zastave. V dostojanstveni tišini se je spreved počasi pomikal po ulicah, slišala se je samo tiha molitev pogrebcev ter mogočno zvonjenje po vseh ljubljanskih cerkvah. Tik pred prihodom spreveda na Kongresni trg se je pripeljal pred-univerzo ban dr. Natlačen s tajnikom dr. Kovačičem.

Z zastavami, med katerimi so posebno pozornost vzbujali novi kroji fantovskih odsekov, je šla dolga vrsta ostalih pogrebcev, nato pa je sledil najprej poln voz vencev in šopkov, nato pa šele dolga vrsta posameznih vencev, ki so jih nosili posamezni zastopniki ustanov, ki so vence poklonili. Prvi je bil vence dr. Korošca, ki ga je poklonil kot predsednik banovinskega odbora JRZ.

Izmed najvišjih dostojanstvenikov se je pogreba udeležil tudi minister dr. Korošec kot predsednik banovinskega odbora JRZ, dalje minister dr. Krek kot podpredsednik banovinskega odbora JRZ, minister v pok. dr. Kulovec, zastopniki KTD dr. Pečjak in svetnik g. Čadež.

Pred univerzo se je od pokojnega tovariša Dolinarja poslovil akademik Lipovec, po njegovem govoru pa so Združeni pevci zapeli žalostinko »Beati mortui«.

Zalni spreved se je izpred univerze pomikal po Wolfovi ulici čez Marijin trg in Stritarjevo ulico v stolnico, kjer je daroval mašo za pokojnika dr. Erlich. Prostorji v cerkvi so bili pridržani samo za najodličnejše predstavnike, ter je bila cerkev kljub temu do zadnjega kotička zasedena. V prvi klopi na levi strani so sedeli ministri dr. Korošec, dr. Krek in dr. Natlačen.

Po opravljeni sv. maši so krsto s pokojnikom zopet dvignili, jo ponesli zunaj na voz, ki se je nato zopet pomaknil po žalostnih ljubljanskih cestah proti božji njivi na Ljubljansko polje pri Svetem Križu.

Tudi po teh ulicah je občinstvo skozi počastilo spreved s špalirjem, vse izložbe in trgovine so bile zaprte, raz hiš pa so visele žalne zastave.

Ljubljana je dostojno sprejela, počastila ter spremljala narodnega mučenika Dolinarja na zadnji poti. Kljub neugodnemu času, v katerem se je pogreba razvijal, se je zbralo k pogrebu in na ulicah tako ogromno število ljubljancev in okoličanov, kakor jih že zlepa nismo videli v Ljubljani ob podobnih prilikah.

Kulturni koledar

Mesar Janez

12. junija 1832 se je rodil na Jesenicah gospodarski organizator Mesar Janez. Gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Ljubljani. Kot kaplan in župnik je služboval po raznih krajih, dokler ni prišel v Smartno pri Kranju (1893), kjer je tudi dne 3. maja 1895 umrl. Leta 1873 je odšel Mesar z ministrskega podpora na Vorarlberško, da prouči planinarstvo in sirsarstvo. Po vrnitvi je ustanovil prvo sirsarsko družbo za Bohinjsko Bistrico, Bitnje in Lepence. Tej so sledile slične družbe po drugih krajih. V Bohinjski Bistrici se je ustanovila tudi šola za mlekarstvo in sirsarstvo, ki jo je vodil Mesar. O vseh teh problemih je stalno pisal v »Novice«. — V kranjskem deželnem zboru je zastopal kmečke občine Radovljica-Kranjska gora od 1891 do smrti.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sobota, 12. junija: Ivan F. Nedelja, 13. junija: Anton P.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Levstek, Resljeva c. 1; mr. Babovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Drama: »Cyrano de Bergerac«. Red B. Opera: Zaprt.

Kino Union: »Nezaželjeni sin«.

Kino Sloga: »Ljudje v rovu«.

Kino Matica: »Avgust Močni«.

KINO SLOGA
 Premijera velenapetega filma
Ljudje v rovu

KINO MATICA
 Premijera velikega zgodovinskega dela iz življenja galantnega kralja, osvajača in ljubljena žensk...
Avgust Močni

KINO UNION
 Harry Baur in Robert Lynen v velikem filmu po romanu Julesa Renarda
Nezaželjeni sin

Najnovejši žurnali: Poroka vojvode Windsorskega l.t.d., l.t.d.
 Predstave danes ob 19-15 in 21-15 ur
 Predstave jutri ob 17, 19 in 21. uri

Dvodnevni izlet s posebnim vlakom na Oplemne od 27. do 28. t. m. priredi »Putnik«, Ljubljana. Informacije v biljetarnicah »Putnik«.

Tridnevni izlet s posebnim vlakom od 27. do 29. junija 1937 v Trst — Gorico — Benetke. Cena vožnje s kolektivnim potnim listom v Trst 120 dinarjev, v Gorico 130 din, v Benetke 185 din. Vozni red je sestavljen tako, da imajo Gorenjci in Stajerci zvezo na svoj vlak pri odhodu in pri povratku. Informacije in prospekte v biljetarnicah »PUTNIKA« in v izletni pisarni »OKORN«.

Slovensko katol. akademsko starištvino priredi v nedeljo, 13. t. m. celodnevni izlet članov na Brezje in Bled. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 6 zjutraj. Pri prihodu vlaka bo ob 8 na Brezjah sv. maša. Iskreno vabljeni tudi družinski člani naših gg. tovarišev. — Odbor SKAS.

Pošta Ljubljana I, dne 14. t. m. ne bo sprejemala paketov. Zaradi snajzenja prostorov pošta Ljubljana I (gl. pošta) v ponedeljek dne 14. t. m. ne bo sprejemala paketov. Stranke naj tega dne oddajo svoje pakete pri ostalih ljubljanskih poštah.

Knjiga »Dobrovoljci kladivarji Jugoslavije«, obsegajoč 382 strani, 450 slik, krasno opremljena, v celo platno vezana, se je začela razpisovati. Prednaročniki iz Ljubljane jo lahko dvignejo v društveni sobi vojnih dobrovoljcev, odnosno se jim bo dostavila. Prednaročniki in novi intereseanti v Celju jo dobe pri vojnem dobrovoljcu Fonu Vekoslavu, v Mariboru pri vojnem dobrovoljcu Lenardu Radu, trgovcu, v drugih krajih se bo dobila potom nabiralcev po nabiralnih polah ali se bo poslala na naročnike po povzetju. — Knjiga za prednaročnike stane 110 din plus dostavina odnosno odpretni stroški. Knjiga za nove odjemalce se dobi tudi v knjigarnah. V vseh zadevah knjige se je obrniti na sresko organizacijo vojnih dobrovoljcev v Ljubljani, Frančiškanska ulica 10, v društveni sobi se posluje vsak dan od 17.—19. ure. Uprava.

Udruženje jugoslov. inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana, sprejema prijave za udeležbo na glavni skupščini Udruženja do srede 16. t. m. Ta dan bo ob 20. uri članski sestanek v društveni sobi v kazini. Na dnevnem redu je poročilo o programu in razgovor o predlogih za redno glavno skupščino Udruženja, ki bo 20. junija v Sarajevu.

Opazujemo na dramsko produkcijo gojenec dr. konservatorija iz sole prof. Sesta, ki bo v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 20. uri v opernem gledališču. Nastopi 12 gojencev operne šole. Izvajalci: A. Kuneleka: »Kita« in Rostand: »Cyrano de Bergerac« (5. dejanje). Režira po navodilih predmetnega profesorja gojenec dr. kons. Emil Frelj. Vstopnice so v predprodaji v opernem gledališču po znižanih dramskih cenah.

Orgelska produkcija gojenec dr. konservatorija bo v sredo, dne 16. t. m. ob 18 in četrt v Hubadovi dvorani. Nastopijo gojenec g. mons. Stanka Premrla: Vrhovnik Maks, fr. Salvator Majhenič, Bohine Stanko, Simoniti Radko, in prof. Matije Tomca: Arh France, Svoj Veneslav, P. Stefančič Franjo, Rijavec Janez, Hrašovec Silva, Janko Ravnik. Izvajali bodo skladbe skladateljev: Regra, Bacha, Schmidta, Bossia, Kaminskija, Albrechtsbergerja in Francka. Spored, ki velja obenem kot vstopnica, se dobi v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

RAZPIS

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podslavi št. 86 Zakona o državnem računovodstvu »B. Pogodbe in nabave oddajo čiščenja in vzdrževanja pisalnih, računskih in razmnoževalnih strojev za celo budžetno leto 1937/1938.

Seznam strojev, ki pridejo za vzdrževanje v poštev, in pogoje dobe intereseanti-mehaniški med uradnimi urami v ekonomatu kraljevske banske uprave, Bleiweisova cesta 10, soba št. 48.

Ponudbe v zaprti kuverti, taksiirane z 10 dinarskim banovinskim kolekom, je predložiti ekonomatu kraljevske banske uprave najdalje do 21. junija 1937.

Iz pisarne kralj. banske uprave v Ljubljani, dne 11. junija 1937.

Cela družina obtožena uboja

Maribor, 12. junija.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča sedi danes na zatožni klopi vsa družina: kot glavni obtožene 25 letni posestniški sin Ludvik Brunčič iz Zupelincev, poleg njega njegova mati 57 letna Frančiška Brunčič in njegov oče 55 letni Karl Brunčič. Ludvik Brunčič je obtožen, da je zadal smrtno poškodbo Francu Postraku, njegova mati, da je sina naklepoma nagovorila k omenjenemu dejanju, on pa, da je sinu pomagal s kolom, s katerim je svojo žrtev oplazil.

Tragičen dogodek, ki je predmet današnje razprave, se je odigral dne 12. februarja t. l. v Zupelincih. Tega dne sta šla Kajnih Alojz in Postrak Franc na svoja domova. Postrak je bil nekoliko vinjen, Kajnih pa trezen. Ze v mraku sta prišla blizu Brunčičeve domačije, kjer sta se njuni poti ločili. Postrak je zavil v hrib mimo Brunčičeve hiše, Kajnih pa je nadaljeval pot po dolini naprej. Čez nekaj minut pa je začul Kajnih Postraka, kako je klical na pomoč, obenem pa je

lišal kričati Ludvika Brunčiča »auf biksc. Pohitel je nazaj in navkreber, ko pa je prišel do Brunčičeve hiše, je ravno videl, kako je stal Postrak ob poti, pred njim pa sta stala oba Brunčiča. Mlajši Brunčič je držal v roki kramp, starejši pa kol. Ob hiši pa je stala Brunčička, ki je klicala »le ubij ga hudiča«, nakar je Ludvik Brunčič zamahnil ter udaril Postraka po glavi, da se je ta na mestu zgrudil, stari Brunčič pa je vsekal ležečega s kolom. Tedaj je Kajnih planil naprej, nakar je mlajši Brunčič zbežal v hišo, staremu pa je izvil kol iz rok ter nato dvignil Postraka in ga spravil na njegov dom. Pzvan je bil zdravnik, ki je odredil takojšen prevoz v bolnišnico, v kateri pa je Postrak izdihnil. Pod udarcem krampa mu je bila počila lobanja.

Brunčiči vsi taje dejanje. Pravijo, da jih je Postrak skupaj s Kajnim napadel ter so se edino branili in da je Postrak v tej borbi dobil udarec po glavi.

Razprava ob času poročila še traja.

Poiskal si je sam pravico

Ljubljana, 12. junija.

V dvorani št. 79 okrožnega sodišča je zaradi vročine zavladala težka atmosfera in silna sopara duši obtožence, sodnike, državnega tožilca in branilce. Ta teden so bile na dnevnem redu malenkosti, razne zgodbe, ki posegajo v življenje in nehanje našega priprostega in tudi elegantnega človeka. Ljubezen in sovraštvo se tu končuje na najrazličnejše načine. Pred tri sodnike pa je včeraj napolnil ob hudi vročini stopil krepak hrust, mesarski pomočnik France P., doma tam iz želimeljske občine, izpod Turjaka, kjer so bili včasih naši predniki prav močni in odločni ljudje.

Nekaj nenavadnega je napravil France. Državni tožilec dr. Fellaher ga je obtožil zločinstva po hudem §-u 178/II k. z., navajajoč, da je France 23. decembra lani, torej pred božičnim praznikom s krampom udaril mesarja Ljuzeta Jesiha po glavi in ga smrtno nevarno poškodoval. Udaril ga je prav sredi čelnice. Jesiha so morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico, kjer se je več tednov lečil.

Senatnemu predsedniku g. Ivanu Brelihu je obtoženec France pravil prav počasi in z zategnjenim glasom: »Priznam. Napravil sem si sam pravico. Zaradi 5 kg slanine, ki sem jo vzel v hladilnici klavnice, me je spravil v pržon in nato še, da nisem smel več v klavnico. Ko sem »sodral« veliko cesto pri Pijavi gorici, je mimo privozil na kolesu. Samo majčkeno sem zamahnil s krampom.« Predsednik: »Zakaj ste ga, saj vam ni nič storil? Kako ste ga?« Obtoženec: »Malo sem ga kresnil po glavi. Saj je potem še 3 km vozil naprej, nato pa je padel. Drugi so ga našuntali, da se je onesvestil in da so ga z avtom odpeljali v bolnišnico.« — »Se enkrat! Kaj je bil vzrok, da ste ga?« — »Ob službo me je pripravil.«

Drugače je povedala priča Lojze Jesih, mesar na Zavrtih pri Št. Vidu nad Ljubljano: »Odpuščen je bil iz klavnice, ker je bil obsojen zaradi tatvine slanine. Vedno mi je grozil, da mi bo že pomagal. Tam na cesti me je nenadoma napadel. Kar planil je na me. Klical sem na pomoč. Potem nisem mogel dolgo govoriti. Tako me še boli, da sploh ne morem izvrševati mesarske obrti.«

Pismo o glasu pravi, da je France prepirljiv, da se rad v pijanosti v gostilni prepeha in da je maščevalen. Priča Urška Hrvat, ki dobro pozna obtoženca, pa je povedala, da obtoženec ni bil napačen fant. Zastopnik zasebnega udeleženca Jesiha dr. Albin Kandare je zahteval odškodnino za zdravniške stroške, druge izdatke in bolečine 38.572 Din.

France je bil obsojen zaradi zločinstva hude telesne poškodbe na 10 mesecev strogega zaporja in ima plačati Jesihu za zdravlila, bolnico in bolečine skupaj le okoli 6700 Din. France je prijavil priziv zaradi previsoke kazni, državnih tožilcev pa zaradi prenizke.

Kolesarske krožne dirke v Zg. Šiški

Dne 27. t. m. priredi »Hermesovac« kolesarska sekcija svoje običajne krožne dirke na progi Zg. Šiška (restavracija Carman). Koseze, Podutik, Glince, Dolnice, Dravljice, Zg. Šiška (km 8). To progo bodo juniorski dirkači prevozili petkrat, to je 4 km; glavna skupina pa 10 krat (80 km). Začetek vožnje bo ob pol 2. Krasna darila, ki jih je priredil razpisal za prvih sedem dirkačev vsake skupine, še sedaj zanimajo večino mlajših in starejših dirkačev in je zato pričakovati najsrditejšega boja. Za zmagovalca pri glavni skupini je g. inž. Karel Jax, podpredsednik kolesarske podzveze »Ljubljana« podaril dragocen polzačen pokal, zmagovalcu juniorske skupine pa manjši popolnoma srebrni in ličen pokalček. Ni torej čudno, da so se ob priliki etapne dirke skozi Ljubljano za to »Hermesovac« prireditelj zanimali zagrebški dirkači in je svojo udeležbo objubil tudi razvpi Prosinček. Posebne pozornosti bo vredna razen tega juniorska skupina, ki bo, kakor je sklepati, zelo živahna že zaradi tega, ker bo v njej nastopal nov, na dirkah »Ljubljance« komaj prvič opažen, jeseniški dirkač Vlado Kersnik.

Mlad zakonski par z dveletnim otrokom išče sobo z vso oskrbo, za julij in avgust. Ponudbe na upravo »Slov. doma«.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. Začetek ob 20. uri.
 Sobota, 12. junija: »Cyrano de Bergerac«. Red B.
 Nedelja, 13. junija: Zaprt.

Ponedeljek, 14. jun.: »Cyrano de Bergerac«. Red A.

Evropski polfinale za Davisov pokal

Jugoslavija : Čehoslovaška 0 : 2.

Praga, 11. junija. V borbi za evropski polfinale za Davisov pokal je Jugoslavija danes izgubila obe single partiji. Prva igra med Pallado in Menzelom se je začela ob 8 popoldne, bila pa je že v prvem setu zaradi dežja prekinjena in se je nadaljevala ob 4. Pallada je proti čehoslovaškemu mojstru Menzelu izgubil v treh setih z rezultatom 2 : 6, 1 : 6, 0 : 6.

V drugi igri pa je izgubil Punčec proti Hechtu z rezultatom 5 : 7, 3 : 6, 2 : 6. Prva igra je trajala le 55 minut. Tekmi je prisostvovalo nad 5000 gledalcev. Danes je na programu igra v dvoje. Po večerjšnjem rezultatu je velika bojazen, da bodo prišli naši zastopniki domov brez vsake pike.

Belgija : Nemčija 0 : 2.

Berlin, 11. junija. Obe single partiji je Nemčija gladko odločila v svojo korist. Rezultati prvih dveh partij: Henkel : Lacroix 6 : 1, 6 : 1, 6 : 1. Von Cramm : Nayert 6 : 3, 6 : 0, 6 : 4.

Gospodarsko sodelovanje z Italijo

Belgrad, 12. junija. m. V Belgrad se je pripeljala italijanska delegacija, ki bo z našimi merodajnimi krogi uredila vse potrebno ter sestavila dnevni red za prvi sestanek stalnega jugoslovansko-italijanskega gospodarskega odbora, ki ga predvideva zadnji sporazum z Italijo.

JNS ne marajo nikjer

Belgrad, 12. junija. m. Današnje jutranje časopisje poroča iz Sanskega mosta, da je tjakaj pripelo več funkcionarjev JNS, med njimi tudi senator Vasa Glušac in poslanca dr. Vasa Jovanovič in Srpk Vukanovič. JNS-arji pa v celem Sanskem mostu niso mogli dobiti niti enega lokala, v katerem bi lahko imeli sestanek. Končno se jih je le usmili nek pristaa tako imenovane združene opozicije, ter jim dal na razpolago svoje dvorišče.

Bolezen romunske kraljice-matere

Bukarešta, 12. junija, m. V dvorcu Belišova v Sinaji, kjer leži obolela romunska kraljica-mati Marija, je imelo včeraj sestanek pet njenih zdravnikov. Med njimi je bil tudi avstrijski profesor dr. Etinger, ki je prispel v Romunijo z letalom iz Moskve, kamor so ga brzojavno poklicali radi zdravljenja Stalina. Radi omenjenega sestanka zdravnikov je prišel tja tudi romunski predsednik vlade Talarescu ter je bil sprejet pri jugoslovanski kraljici Mariji.

Narodnoobrambni sklad Bran-i-bora:

- Drž. ljudska šola, Planina pri Rakeku, 32 Din;
 - Drž. ljudska šola, Trata, 62,25 Din;
 - Drž. ljudska šola, Zaplana, 30 Din;
 - Drž. ljudska šola, Krčevina, 80 Din;
 - Drž. ljudska šola, Petišovci, 30 Din;
 - Drž. ljudska šola, Koroška Bela, 140 Din;
 - Drž. ljudska šola, Boh. Bistrica, 51 Din;
 - Drž. ljudska šola, Nomenj, 12 Din;
 - Drž. ljudska šola, Martjanci, 36,50 Din;
 - Drž. ljudska šola, Križe na Gorenjskem, 45 Din;
 - Drž. ljudska šola, Zavrče, 16,50 Din;
 - Drž. ljudska šola, Predanovci, 10 Din;
 - Drž. ljudska šola, Bircna vas, 30 Din;
 - Drž. ljudska šola, Sv. Andraž v Sl. gor., 46,75 Din;
 - Drž. ljudska šola, Srednja Bistrica, 40 Din;
 - Drž. ljudska šola, Pečarjevci, 35 Din;
 - Drž. ljudska šola, Gor. Lendava, 21 Din;
 - Drž. ljud. šola kraljice Marije, Dol p. Hrst., 147 D;
 - Drž. ljudska šola, Mekinje, 63,50 Din;
 - Drž. ljudska šola, Iška vas, 17 Din;
 - Drž. ljudska šola, Polhov gradec, 98,50 Din;
 - Drž. ljudska šola, Hotič, 85 Din;
 - Drž. dekl. mešt. šola Marijin dom, Kočevje, 38 D;
 - Drž. deška ljudska šola, Sv. Jurij ob j. ž., 55 Din;
 - Drž. ljudska šola, Trebnje, 16,50 Din;
 - Drž. ljudska šola, Vojnik, 97 Din;
 - Drž. dekl. ljudska nar. šola, Sl. Konjice, 24,25 Din;
- Mladina, ti prepuščaš platonično solidarnost mlahavcem, sama pa daješ dejansko pomoč!
- Tako naprej!
- Osrednji odbor društva »Bran-i-bor« - Ljubljana.

Od tu in tam

V Zagrebu je bil včeraj prvak b. zemljoradniške stranke dr. Oton Gavrilović, ki je član delovnega odbora belgrajskega dela združene opozicije. V Zagrebu je obiskal dr. Mačka, Večeslava Vilderja, inž. Košutiča, dr. Budisavljeviča in Savo Kosanoviča. Dr. Mačka je obiskal celo dvakrat. Gavrilovičevi obiski so le informativnega značaja.

Včeraj dopoldne si je na strašen način končal življenje zagrebški akademik Grga Raos. — Fant se je zadnje mesece z vso vneto pripravil za zadnji farmaceutski izpit. Neprestano študiranje ga je tako izčrpalo, da so mu odpovedali živci. V ponedeljek bi moral na zadnji izpit. Včeraj dopoldne pa se je povzpela na stolp zagrebske katedrale ter se vrgel v globino. Obležal je seveda mrtev.

Poljski akademiki avijatiki so bili včeraj obiskali Zagreb in priredili nekaj poletov, s katerimi so pokazali vse svoje veščine. Gledalce je najbolj navdušil Poljak Dvovaljevič, ki je s brezmetorno jadrnico izvedel nekaj zelo drznih akrobacij. Še včeraj pa so odleteli s svojimi letali v Budimpešto.

V Slavoniji in Sremu je nekaj takih vasi, v katerih s onaseljeni večina slepci, ki so se bili v zavodih za gluhomne izučili kakega obrta. Najbolj znani taki naselbini sta pri Indiji in Starem Futogu. Slednja je bila ustanovljena že l. 1923. Imenuje se Vetremit. V sporazumu z zavodom za gluhomne je država takrat podarila 30 slepcem po nekaj zemlje v obdelovanje. Slepci so si pozneje ustvarili družine in je danes naselbina že kar številna.

Skozi Ljubljano se je v četrtek peljal indijski industrijec Nghanabani iz Bombaya. Do Trsta se je bil pripeljal z ladjo, vožnjo od Trsta skozi Ljubljano in Celje v Varaždin pa je nadaljeval z avtomobilom. Iz Varaždina je odšel v Budimpešto.

Nova bolezen pšenice se je pojavila v Južnem Banatu. Bolezen pa je taka, da je do sedaj še niso poznali ter zato še ni preiskana. Napadeni klas se namreč v zelo kratkem času osuši. Ta bolezen se je lotila v prvi vrsti neke nove vrste pšenice, ki so jo začeli sejati nedavno, pa se še ni prilagodila zemlji in podnebnju. Do sedaj je že veliko škode zaradi tega.

Tri leta zapora je dobil Božidar Bikar, ki je ogoljufal za večje vsote društvo za izdajanje podpor revežem. Najbolj zanimiva pa je bila ugotovitev sodišča, da je Bikar ogoljufal celo take, ki so z njim vred sedeli v zaporu. Enega je ogoljufal kar za 5 jurjev.

Knjigo o naših krajih in ljudeh bo napisal znani tržaški novinar in glavni urednik »Piccola« Mario Nordio. To nekaj tednov potuje Nordio po Jugoslaviji in si ogleduje vse zanimivosti. Najprej je bil v Vojvodini, potem v Sremu, sedaj potuje pa po Dalmaciji. Popotovanje bo zaključil v Belgradu, kjer bo svoja dognanja izpopolnil še s podatki iz raznih arhivov.

V Makarski se je včeraj začela konferenca med zastopniki nemških, čehoslovaških, madžarskih in jugoslovanskih železnic ter zastopniki vseh jugoslovanskih parobrodskih družb. Pomenili se bodo o vprašanju kombiniranih železniških tarif med našo državo in vsemi pravi imenovanimi državami. Od nemških državnih železnic sodelujejo trije direktorji in sicer direktorji železniških direktij iz Monakovega, Dresdena ter Breslaua. Konferenca bo trajala do 14. t. m.

V Dubrovnik bo danes privozila turška bojna ladja »Hamidij« z večjim številom pomorskih oficirjev. Dubrovčani bodo Turkom priredili izredno svečan sprejem.

Zaradi zemlje sta se spopadla kmet Ivan Plečko iz Dimitrovca pri Ivancu ter kmet Josip Težak. Plečko je svoječasno dobil z agrarno reformo velik kos plodne zemlje in nekaj pašnikov. Ker pa ni hotel plačevati nobenih državnih niti občinskih dajatev, mu je bila zemlja odvzeta in predana Josipu Težaku v užitek. Ko pa je komisija hotela prenos izvršiti, je Plečko svojega tekmeča napadel in ga z nožem smrtno nevarno oklal.

Brezobziren in divjaški je bil avtomobilist, ki je včeraj v Ivancu podrl dva človeka, nato pa jo jadrno odkuril proti Varaždinu. Kmet Martin Uršanič in kmetica Marija Hrendek sta se vračala s sejma in Lepoglavci. Nenadoma pa je za njima po levi strani ceste pridrel rdeč avtomobil, ju podrl in odvrlel. Oba nesrečnika sta padla v jarek in se težko poškodovala. Brezobzirnega avtomobilista še niso zaletili.

25. junija se bosta sestala Narodna skupščina in senat. Skupščina bo kot prvi zakon obravnavala zakon o zadrukah. Dalje pridejo na dnevni red razne prošnje in pritožbe, ki jih je dosedaj obravnaval poseben skupščinski odbor.

V nedeljo se bo v Belgradu sestal glavni odbor demokratske stranke. Govorilo se je tudi, da bo ta glavni odbor izpopolnjen, vendar okolica Ljube Davidoviča zatrjuje, da to zaenkrat še ni njuno. Naslednje mesece bo vodstvo stranke stopilo v stik z vsemi svojimi organizacijami po deželi in šele v sporazumu z njimi rešilo vprašanje izpopolnitve glavnega odbora. Obenem javljajo, da bo Ljuba Davidovič osebn obiskal tudi Sarajevo, Skoplje, Niš, Novi Sad in druga mesta ter bo prisostvoval konferencam svojih organizacij.

Pri Bosanskem Šamcu se je potopil velik šlep »Mirko«, lasti petrinjske občine. V šlepu je bilo 30 vagonov koruze, namenjene v Osijek. Šlep se je v vodi zadel ob neki ostri predmet, da se je v dnu naredila luknja. Urnim brodarjem se je posrečilo, da so šlep privlekli se do obale, nakar so iztovorili vso koruzo. Šlep pa se je takoj potem potopil.

V Kuzminu pri Mitrovici je kmet Gojko Zorič zadavil svojega strica Petra zaradi domačih preprirov. Stric je svojemu nečaku podaril precejšen kos zemlje pod pogojem, da ga zato do smrti vzdržuje. Ker pa nečak ni bil preveč zvest svoji dani besedi, je hotel strici pogodbo spremeniti. Prepri so se v hitri vstili drug za drugim. V največji jezi je v četrtek Gojko pograbil strica za vrat in ga zadavil.

100.000 dinarjev bo še letos razpisala naša država za najboljšo literarno delo izpod peresa domačega pisatelja. V vseh drugih državah je taka navada že stalna ter se tam razpisuje večje število nagrad. Pri nas so se za to borili zlasti PEN-klubi. Ko so PEN-klubi imeli nedavno medklubske sestanke, ki so se ga udeležili zastopniki iz Ljubljane, Zagreba in Belgrada, je padla tudi beseda, da so napori rodili uspeh.

ROGAŠKA SLATINA

širom sveta znano zdravilišče za obolenje na želodcu, črevesih, obistih, jetrih, mehuruju, žolču itd.

Vas vabi na zdravljenje in oddih

Najmoderneje urejeni hoteli Vas bodo zadovoljili v vsakem oziru. Idealno letovišče. Vsakovrstne zabave. Povsem na novo urejeno plavalno kopališče na prostem.

Sloviti vrelci: **TEMPEL** **STYRIA** **DONAT**

Zahtevajte prospekte od zdravilišča **ROGAŠKA SLATINA**

Grad strahov in groze

Morda ni na svetu gradu, ki bi bil tako zavil v meglo skrivnosti, zaloiger in strahot, kakor je rodni grad sedanje angleške kraljice Elizabete, grad Glamis na Škotskem.

V tem gradu je leta 1040 Macbeth umoril škotskega kralja Duncana v neki sobi na koncu temnega hodnika. Morilčev meč in verižno srajco so do danes ohranili v grajski orožarni. Prav nad sobo umora je druga soba, v kateri je izdihnil Malcolm na posledicah ran, ki jih je dobil v bitki na bližnjem Hunter's Hillu.

Ko je v 14. stoletju prešel grad v last družine Lyon, so se umori nadaljevali in celo množili. Takoj prvi lastnik, sir John Lyon, oženjen s hčerjo kralja Roberta II., je padel pod mečem v dvoboju. Zeno šestega gospodarja gradu so obdolžili čarovništva in jo sezgali na grmadi; istega dne so našli tudi njenega moža ubitega pod neko skalo blizu gradu.

Zopet drugega graščaka je v prepiru prebodl neki plemenitaš, ženo pa mu je odvedel služabnik v Pariz, kjer je kmalu umrla.

Tako je vsa zgodovina tega rodu natrpna z nesrečami in usodnimi udarci. Zato ni čudno, da ljudstvo gleda na starodavni grad z upravičenim strahom in grozo, ki ima svoje korenine v praznovanju.

Nekoč je v bližini gradu divjal manjši boj, pa so se nekateri zatekli v grad, ki jih je sprejel v svoje »varstvo« tako dobro, da niso več prišli iz njega. Zaprli so jih v neko osamljeno sobo, jih pustili tam umreti od lakote in njihove kosti menda še sedaj ležijo v »sobi strahote«. Za to sobo pravijo, ne ve nihče, čeprav so si ljudje že zelo prizadevali, da bi jo našli. Menda pozna skrivnost, ki je velika tajna in se podeduje od roda do roda, samo živeči gospodar gradu in še dva druga. Pravijo, da se je nekoč nekemu zidarju, ki je popravil zid v bližini strehe, posrečilo ujeti kratak pogled na to sobo. Kar je videl, je bilo tako strašno, da so ga našli skoraj do smrti onesvečenega na tleh. Nihče ni nikdar zvedel od njega, kaj je videl, ker je kmalu izginil. Dobil je bajne visoko vsoto pod pogojem, da se več ne prikaže v Anglijo in sploh molči.

Neka skrivnost je pri tem gotovo. Sedaj jo pozna brat angleške kraljice, ki jo je zvedel od svojega očeta, ko je postal polnoleten.

Potem pripovedujejo o Carlu od Strathmore, ki je bil znan kot okrutnež in nasilnež, da je neke viharne noči hotel igrati na karte. Ker si nihče ni upal z njim igrati, je pograbil karte in strahovito preklinjajoč odšel v svojo sobo, češ da bo igral s samim vragom. Res čez nekaj časa potrkala nekdo na njegova vrata in se mu ponudi za družabnika. Služabništvo je z grozo poslušalo razbijanje in preklinjanje kvartopircev, ki se je še po graščakovih smrti ponavljalo dalj časa vsako soboto zvečer.

Ljudje govore, da se plazijo v temnih nočeh po grajskih hodnikih in celo po sobah strahovi.

Neka ženska je preživela nekaj dni v gradu s svojim otrokom, ki je spal v sobi poleg njene. Otrok je že spal, luč pa je še gorela v obeh sobah. Tedaj začuti mati oster prepil, ki je ugasnil njeno svečo, takoj nato pa prestrašeno zakriči njen otrok. Pravil je, da je prišel v njegovo sobo »zelo velik mož ter se nagnil čez njegovo posteljo«.

V isti sobi je stanovala nekaj časa sedanja kraljica. Ponoči pa so jo neprestano motili lahni koraki, trkanje, vzdih, ječanje, kriki in treskanje z vrati, tako da je končno zapustila sobo in se preselila drugam. Teh nočnih motenj dolžijo Macbethovega duha, ki še sedaj ni našel pokoja.

Potem so razne govorice o neki beli gospej, ki plava po hodnikih in grajskih vrtovih — to naj bi bila neka grofica, ki je bila sezgana na grmadi.

Najstrašnejši doživljaj pripoveduje neka gospa, ki je bila v gostih na gradu. Sredi noči jo zbudi rahel šum, kot bi se nekdo zaplaval po tleh. In res zagleda v sobi na tleh obrise nečesa svetlikajočega se in pošastnega: imelo je krive pohabljenе noge, dolge, pajkom podobne roke z dolgimi krivimi, vzlastimi prsti; začela je razločevati obraz, ki je bil podoben praščjemu, bel in zloben, obdan z gmoto sivih, razmršenih las. Začelo se je že svetlikati, tedaj pa nekdo pritisne na kljuko vrat in vstopi. Pošast strahovito zatuli z glasom pol človeškim pol živalskim, ki je še dalj časa odmeval po grajskih zidovih, in ki je izražal neizmerno bolelost in nesrečo.

Zgodovina gradu je res nudila ljudski domišljiji obilo snovi za vse mogoče bajke o strahovih, vendar pa so se gotovo že v starih časih našli predrzni in zakrknjeni zločinci, ki se posmehujejo vsem »strahovom«, izrabljajo

V Ljubljani pred Akademskim domom: Tovorni avto, poln vencev, ki so jih poklonili na krsto štajerski Slovenci

ljudsko praznovnost in pridejo na lep način do varnega, utrjenega zavetja ali vsaj do kakega izdatnega plena. Policiji se je namreč prav v Angliji, kjer so »duhove« najštevilnejši, posrečilo največ takih »duhov« prijati in v njih spoznati navadne prekanjene zločince ali blazeze. (g)

Še veliko strožje so bile te navade v Franciji in Španiji. Neki španski kralj je sedel pri peči s svojim dvorjanikom. Ker je ogenj postal prevroč, je prosil spremljevalca naj ga pogasi. Za gašenje ognja pa je bil poseben dvorjanik, ki je bil v tistem času ravno na lovu. Prisotni dvorjan se je moral strogo držati samo svojih pravic; gorje mu, če bi se mešal v pravice »Velikanstva ognjegasača! Kralj pa se tudi po pravih dvora ni smel odmakniti od peči; tako je dobil šen in plačal dvorske neumnosti s svojim življenjem.

Isto bi se skoro zgodilo neki španski kraljici. Skočila je s konja, pri tem pa se je zapletla v jermenje stremena in padla po tleh z nogo še vedno ujeta za stremen. Gospoda »stremenjaka«, ki skrbi samo za kraljičina stremena, ni bilo nikjer najti; kraljico so pustili ležati na tleh in iskali edino osebo, upravičeno, da jo maganje. Konj bi kraljico gotovo potepal, da ji ni prikočil na pomoč neki prostak, ki je za svoj »nezaslišani zločin« bil izgnan iz Španije.

„Odpovem se pijači in postanem zopet veran“

Tako je zatrjeval znani letalec Jim Molli-son. Temu pa je še pristavil: »Lahko se norčujete iz mene, če hočete, ampak povem vam, da bom začel drugo življenje. Med mojim zadnjim poletom nad oceanom sem že mislil, da sem izgubljen. Na misel mi je prišla edina molitev iz otroških let, ki sem jo opravljal, preden sem zaspal. Od sedaj naprej pa mi bo vera, na katero sem včasih dokaj prezirljivo gledal, postala v življenju nekaj važnega. Razgovarjal sem se s člani »Oksfordskega gibanja«, ki skuša obnoviti vire duhovnega življenja pri posameznikih, ne da bi se spuščalo v podrobno razlaganje verskih resnic. Prepričali so me. Seveda ostanem še nadalje letalec, ampak moj notranji »jaz« je danes popolnoma drugačen.« (g)

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 12. junija: 12 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.15 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes — 14 Vreme, — 18 Za delopust: (Igra Radijski orkester) 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Cas, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20.00 Znanstveni politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Potovanje v Prekmurje. Napisal g. Anton Vratuša — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za vesel konec (Radijski orkester). — Konec ob 23.

Drugi programi

Sobota, 12. junija: Belgrad: 20.30 Bohemski večer — Zagreb: 30 Gledališki prenos — Dunaj: 18.25 Wagnerjeva opera »Walkira« — 23.05 Mandoline — Trst: Milan: 17.15 Plesna glasba — 21 Igra — Rim-Bari: 21 Opera »Hovanščina« — Praga: 19.50 Opereta — 21 Ljudski koncert — Varšava: 20 Za Poljake v tujini — 21.10 Pester koncert — Königsberg: 20 Opera »Nizava« — Köln-Monako: 20.10 Plesna glasba — Bukarešta: 20.15 Plesna glasba.

Stalin - edini še ...

Neki poljski list je zadnje čase objavil članek, v katerem se peča z usodo vseh onih vodilnih osebnosti, ki so 2. marca 1919 leta sodelovale pri ustanovitvi komunistične internacionale. Nemčijo je tedaj zastopal iz zadnjega komunističnega procesa v Moskvi dobro znani Karl Radek. Danes je ta v neki sovjetski ječi, v katero je bil obsojen na deset let. Tudi Balkan je pri ustanovitvi komunistične internacionale zastopal Rus, in sicer v osebi Rakovskija, ki sedaj prav tako kot Radek dela pokoro v sovjetski ječi. Naravne smrti sta umrla zastopnica Italije in nekdanja Mussolinijeva tajnica Balabanova ter Poljak Unschildt. Francoza Sadoula so zaprli nekje na Francoskem, kar je tako učinkovalo nanj, da se je popolnoma umaknil iz političnega življenja. Madjara Rakosija so v Moskvi izrežali izmed članov nekdanje madjarske vlade, ki so pozneje živeli v Moskvi, da odide nazaj na Madjarsko in tam organizira komunistično stranko. Toda, tu

so ga kmalu spoznali. Bil je aretiran in obsojen na dosmrtno ječo. Od Cehov je bil ob priliki ustanovitve tretje internacionale v Moskvi Handliž, ki je bil tedaj vrhovni vodja komunističnega delavstva. Leta 1928, ko je zakrivil, da je komunistična stranka na Češkoslovaškem izgubila tla, je bil izključen in je sedaj tajnik socialdemokratske stranke. Ukrajinec Skripnik bi bil moral biti zaprt zaradi tega, ker je bil preveč vnet pristaš Trockija, vendar je še pravočasno zvedel za to, kaj nameravajo napraviti z njim in se je odtegnil ječi — s samomorom. Nizozemec Vijnkoop je leta 1929 izstopil iz komunistične stranke. Od tedaj se o njem ni česar več ne ve, tudi ne, kje živi, ali če sploh še živi. Rusijo so tedaj zastopali Lenin, Obolenskij, Simovjev, Trocki, Stalin in Buharina. Od teh sta umrla naravne smrti Lenin in Obolenskij. Sinovjeva so ubili, Trockija izgnali, Buharina zaprli in tako je ostal edino Stalin še od vseh petnajstih ustanoviteljev komunistične internacionale, ki se je obdržal na oblasti.

Suženjstvo etikete

Marsikomu so se zdele posameznosti nekaterih ceremonij na kraljevem kronanju v Londonu naravnost smešne in brezpomembne. Vendar pomenijo silno veliko za tiste, ki jih opravljajo, ker dokazujejo zgodovinsko pristnost njihove družine in tesne odnose, v katerih je družina bila morda že pred tisoč leti s kakim angleškim kraljem.

Tako je na primer že Viljem Osvoboditelj (l. 1066.) na dan svojega kronanja podaril Robertu Argyllonu posestvo Addington, ker je skuhal neke vrste češpljevo kašo, ki je bila kralju izredno všeč. V spomin na ta dogodek je rodbina Argyllon imela na vseh kronanjih posebno in izključno pravico pripravljati omenjeno jed. Isto je pri vseh številnih majhnih opravilih, ki jih je videti pri kronanju: vsako malenkost vrše z neizrekljivim dostojanstvom in natančnostjo osebe, ki so v to posvečene z več stoletno prakso, bolj verno podedovano od svojih prednikov kot največji zakladi.

To so še edini ostanki srednjeveških strogih odredb glede obleke posameznih slojev, vednja na dvoru, raznih dvornih opravil itd.

Samo bogatašem je bilo dovoljeno oblačiti se v določeno vrsto oblek iz določenega dragocenega blaga. V Londonu se je drznilo pred 700 leti neko navadno dekle iz ljudstva skrojiti si obleko po vzorcu bogatašev. Zato je moralo za kazen sedem dni pometati po londonskih cestah.

»Kje je skrinjica?« sem jo še enkrat vprašal glasno.

Odgovorila mi je nekaj, česar nisem mogel razumeti. Potem sem ji dejal, naj odgovarja na moja vprašanja z roko. Po nekaj minutah tega povpraševanja z znamenji sem prišel na to, da ima v mislih majhen zabojček, zaprt v eni od obeh velikih omar. Ključ za omari je tudi bil v tetinim žepu. Pustil sem jo samo in odšel iskati v omari tisti zabojček. Ni ga bilo težko najti, čeprav je bil skrbno skrit za veliko škatlo za klobuke in za skrinjicami z zlatino in dragocenostmi.

Skrinjica je bila iz dišečega lesa. Na pokrovu sta bili urezani zlati črki J. C.

Torej je bila skrinjica nekoč vendarle last mojega očeta, zakaj to sta bili začetnici njegovega imena: Justin Cornelis. Nisem se dolgo izpraševal, kdo neki je dal skrinjico očetu in zakaj jo je on prepuštil teti. Poskusil sem, če ključ odpira, da bi videl, če se nisem morda zmotil. Vzdignil sem pokrov v prepričanju, da bom našel v skrinjici odrezke pobotnic, dragocenosti, cekine in podobno, kar je teta vse poskrila sem v strahu, da je ne bi kdo okradel. Namesto tega sem pa zagledal več zavojev, ki so bili skrbno oviti s papirjem. Vzel sem jih iz skrinje in na njih je bil napis »Justinova pisma«. Zraven napis je bila letnica, tako je bilo na vsakem zavoju.

V skrinjici so bila vsa pisma mojega očeta, ki jih je s takim, naravnost pobožnim spoštovanjem hranila. Kako jih ne bi, saj ji jih je pisal

on, ki ga je vse življenje tako nežno sestrsko ljubila.

Zakaj mi ni nikoli nič govorila o teh pisnih, čeprav bi bilo zame dragocenejše ko ne vem kaj, da bi bil vedel zanje. Tako sem se izpraševal, ko sem skrinjico spet zaklepal. Potem sem si dejal, da se teta pač ni hotela ločiti od njih prej kakor v zadnji minuti svojega življenja.

V teh mislih sem se vrnil v sobo. Takoj pri vratih sem srečal njene oči, ki so izražale nepotrpežljivost in drhtečo skrb.

Komaj je vzela skrinjico k sebi na posteljo, jo je takoj odprla. Pograbila je prvi zavoj pisem, potem drugega, in končno je obdržala v rokah samo enega, vse druge pa je položila nazaj. Nato je zaprla skrinjico, obrnila ključ in mi mignila, naj jo postavim na omaro.

Medtem ko sem izpolnjeval njeno naročilo in sem iskal na omari prostora med knjigami, kamor naj bi postavil skrinjico, sem zagledal v zrcalu pred seboj bolno teto.

Z zadnjim naporom se je bila za tri četrtnine obrnila. Z zdravo roko je poskušala vreči zavoj pisem, ki jih je vzela iz skrinjice v odprto peč na desni strani postelje. A komaj se je dvignila, so ji moči popustile in mali zavojček je zletel na tla pri postelji.

Prihitel sem k nji, da bi ji položil glavo nazaj na blazine postelje. Tedaj je z ošibelimi rokami začela grabiti odejo in oči so se ji za-blestele v solzah.

Konjice se poslavljajo od pokojnegamučenca, akademika Rudolfa Dolinarja

LJUBEZEN, KI UBIJA

Ko sem bil zadnjič na obisku pri nji, je kar na lepem zahtevala od mene, naj ji vrnem neko knjigo rajnega očeta. Meni še na um ni nikdar prišlo, da bi jo bil odnesel. Silila in silila je vame, naj jo vrnem. Nazadnje sem res začel stikati za njo in sem jo našel v kupu drugih knjig.

Same nečesa nisem razumel pri vsem njenem vedenju. Ali je zgolj iz pobožnosti nasprotovala mojim maščevalnim načrtom, ali pa je bilo morda še kaj drugega vzrok za to.

Večkrat mi je v svojem nemiru govorila, naj se varujem in pazim; včasih me je celo prisilila, da sem moral zvečer jemati s seboj orožje. Moral sem ji obljubiti, da ne bom na vlaku nikdar hodil v prazne oddelke. Ta njen strah je postajal vedno hujši in hujši, dokler ni njenega duha popolnoma obvladal. Najbrž je ta bojazen izvirala iz tega, da jo je smrt ljubljenega brata, mojega očeta, tako hudo zadela in pretresla.

Ko sem stopil v tetino sobo, mi je služabnica, ki je sedela ob njenem vzglavju, dala znamenje, naj molčim, češ da teta spi. Sedel sem k peči v kot in gledal po sobi. Vse je bilo tu tako kakor včasih, še duh je bil prav tako kakor nekdanj.

Sedel sem tam kake pol ure. Premišljal sem o njenem življenju in poslušal njeno diha-

nje. Nenadno je močnejše zavzdihnila in nekajkrat zamahnila z roko.

»Prebudila se je,« je dejala Julija. Stopil sem k postelji in sem jo poklical po imenu. Videl sem njen ubogi obraz, ki ga je kap vsega spačila. Spoznala me je. Ko sem se sklonil k njej, da bi jo objel, me je z zdravo roko pobožala po obrazu.

Gledala me je dolgo. Dve debeli solzi sta ji zdrsnili čez lica. V njenih očeh se je svetila brezmejnja ljubezen, velika skrb in usmiljenje, da ni mogoče povedati koliko.

Tudi jaz sem jokal na glas.

Hotela je govoriti. Toda ni mogla spraviti iz sebe nič razen zmedenega mrmranja, ki mi je trgalo srce. Videla mi je na obrazu, da nisem razumel, kaj hoče.

Spet je rekla nekaj nerazumljivega.

Vprašal sem jo:

»Kaj bi rada, teta?«

To jo je opogumilo. Dala je z roko znamenje, naj Julija odide. Komaj sva bila sama, se ji je obraz čisto spremenil. Pomagal sem ji, da je segla z roko pod blazino, odkoder je potegnila zveženj ključev. Izbrala je med njimi enega in mi pokazala z roko, naj bi nekaj odklenil. Vprašal sem jo, če naj odklenem skrinjico, ki jo je odpiral ta ključ.

Bil je majhen, nazobčan ključ, kakršne imajo varnostne ključavnice. Vprašal sem jo, ali hoče, naj ji prinesem skrinjico, ki jo je ta ključ odpiral. Pokimala mi je in oči so se ji pri tem zasvetile.